

مشخصات طرح

دوره هشتم - سال دوم

شماره ثبت:

۴۲۴

شماره چاپ:

۱۱۰۴

تاریخ چاپ:

۱۳۸۹/۳/۱

نام دفتر:

مطالعات برنامه و بودجه

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۳۰۱۰۲۹۰-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۸۹/۱۱/۲۶

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح استفساریه جزء (الف) بند (۷) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور»

مقدمه

طرح یک فوریتی استفساریه جزء «الف» بند «۷» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور که در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۲۲ در دستور کار مجلس شورای اسلامی قرار گرفت، در تاریخ ۱۳۸۹/۱۱/۳ با اعمال اصلاحاتی به تصویب کمیسیون برنامه و بودجه (کمیسیون اصلی) و در تاریخ ۱۳۸۹/۴/۲ عیناً به تصویب کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی رسید. به موجب این طرح دولت مکلف است که افزایش ضریب حقوقی شاغلین، بازنشستگان، موظفین و مستمری‌بگیران را با رعایت ماده (۱۲۵) قانون مدیریت خدمات کشوری^۱ و ماده (۱۵۰) قانون برنامه چهارم توسعه^۲ تعیین نماید.

ارزیابی طرح

۱. براساس ماده (۱۲۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۱۵۰) قانون برنامه چهارم توسعه، دولت موظف بوده است ضریب ریالی را حداقل به میزان ۱۰/۸ درصد (معادل نرخ تورم اعلام شده از سوی بانک مرکزی در سال ۱۳۸۸) افزایش دهد، حال آنکه این افزایش در سال ۱۳۸۹ معادل ۶ درصد صورت گرفته است. در صورت تصویب طرح استفساریه در مجلس شورای اسلامی، کلیه دستگاه‌های اجرایی و صندوق‌های بازنشستگی مشمول، مکلفند نسبت به اصلاح احکام کارگزینی شاغلین و احکام حقوقی بازنشستگان و مستمری‌بگیران براساس ضریب حقوقی جدید اقدام و برآن اساس مطالبات کلیه شاغلین، موظفین و مستمری‌بگیران در سال ۱۳۸۹ را پرداخت کنند.

۲. جزء «الف» بند «۷» قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور، در سطر چهارم بیان می‌دارد «دولت مجاز است ضرایب ریالی موضوع ماده (۶۴) و تبصره آن و ماده (۱۲۵) قانون مدیریت خدمات کشوری در خصوص شاغلین و بازنشستگان و موظفین و مستمری‌بگیران را تا سقف اعتبار مصوب در هر مورد تعیین و اجرا نماید». این درحالی است که اعتبار فصل اول (جبران خدمات کارکنان) در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ معادل ۲۲۸/۰۹۱ میلیارد ریال تعیین گردید و نه تنها به نسبت سال ۱۳۸۸ هیچ‌گونه افزایشی را نداشت، بلکه اگر اصلاحیه بودجه سال ۱۳۸۸ را در محاسبات منظور کنیم، شاهد کاهش اعتبار فصل اول در سال ۱۳۸۹ به نسبت اعتبار عملکردی دولت در سال ۱۳۸۸ نیز خواهیم بود.

البته در جزء «ج» بند «۷» قانون بودجه سال ۱۳۸۹، این اجازه به دولت داده شده است که به منظور تأمین کسری احتمالی ناشی از اجرای بند «الف»، اعتبار فصل اول را تا سقف ۲۰ درصد از محل سایر ردیف‌های اعتباری منظور شده در جداول این قانون و پیوست‌های آن افزایش دهد.

۱. ماده (۱۲۵) قانون مدیریت خدمات کشوری بیان می‌دارد که ضرایب حقوق فصول دهم و سیزدهم به تفکیک هر فصل حداقل به اندازه نرخ تورم که هر ساله از سوی بانک مرکزی اعلام می‌شود، افزایش می‌یابد.

۲. ماده (۱۵۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، دولت را مکلف کرده است حقوق کلیه کارکنان و بازنشستگان را طی برنامه چهارم و در ابتدای هر سال برای تمامی رشته‌های شغلی، متناسب با نرخ تورم افزایش دهد.

در هر صورت اعتبار فصل در سال ۱۳۸۹ بدون تغییر به تصویب قانونگذار رسید و لذا این توجیه برای دولت وجود دارد که عبارت «در سقف اعتبار مصوب» را مستندی برای عدم افزایش ضریب ریالی حداقل به اندازه نرخ تورم تلقی کند.

۳. در صورت تصویب طرح استفساریه، دولت مکلف است نسبت به تأمین اعتبار مورد نیاز در سال ۱۳۸۹ اقدام و برای سال ۱۳۹۰ نیز اعتبارات لازم را با توجه به ضریب اصلاحی سال ۱۳۸۹ (جدید) پیش‌بینی نماید.

جمع‌بندی

تصویب نهایی استفساریه توسط مجلس به نحوی که کمیسیون‌های اجتماعی و برنامه و بودجه تصویب نموده‌اند موجب اصلاح استنباط و عملکرد دولت نسبت به احکام قانونی مصوب خواهد شد. از لحاظ عملی نیز این نتیجه مثبت را در پی خواهد داشت که از این پس دولت و مجلس تکلیف خود را با این موضوع روشن خواهند ساخت. یعنی دولت و مجلس یا افزایش حقوق کارمندان را به میزان نرخ تورم قبول خواهند داشت، یا از قبول آن امتناع می‌کنند و من بعد دولت در لایحه بودجه و مجلس در مصوبات خود این نکته را مراعات خواهد کرد. ضرورت این امر زمانی ملموس‌تر می‌شود که حکم مندرج در بند «الف» ماده (۵۰) قانون برنامه پنجم توسعه مورد توجه قرار گیرد، چرا که ابهامات موجود در جزء «الف» بند «۷» قانون بودجه سال ۱۳۸۹ در رابطه تعیین ضریب حقوقی، در بند «الف» ماده (۵۰) قانون برنامه پنجم توسعه نیز وجود دارد. اگر این موضوع همچنان در معرض شک و تردید باقی بماند عدم حساسیت و دقت دولت و مجلس نسبت به آن کماکان استمرار خواهد داشت و باز هم با لوایح و قوانین تفسیری مشابه روبه‌رو خواهیم شد. از طرف دیگر تصویب استفساریه آثار مالی زیر را به همراه خواهد داشت:

۱. تأمین اعتبار لازم برای افزایش حقوق شاغلین که حداقل به میزان ۱۵۰۰۰ میلیارد ریال تخمین زده می‌شود و طبعاً اعتبار لازم برای حقوق شاغلین در سال ۱۳۹۰ را نیز متأثر می‌سازد.
  ۲. تأمین اعتبار لازم برای افزایش حقوق بازنشستگان، موظفین و مستمری‌بگیران که حداقل به میزان ۵۰۰۰ میلیارد ریال تخمین زده می‌شود و طبیعتاً صندوق‌های بازنشستگی را نیز با مشکلاتی در زمینه تأمین و برنامه‌ریزی مالی مواجه خواهد ساخت.
  ۳. تأمین اعتبار لازم برای افزایش حقوق اعضای هیئت علمی به جهت تکلیف قانونی مندرج در جزء «الف» بند «۷» که بیان می‌دارد، افزایش حقوق اعضای هیئت علمی حداقل برابر با درصد افزایش حقوق سایر کارکنان دولت خواهد بود (یادآور می‌شود براساس تصمیم دولت، اعضا هیئت علمی اکثر دانشگاه‌ها و مؤسسات و مراکز آموزشی و تحقیقاتی در سال ۱۳۸۹ از افزایشی بین ۳۰۰ تا ۷۰۰ هزار تومان تحت عنوان افزایش فوق‌العاده ویژه برخوردار شدند که عملاً افزایش موضوع استفساریه در مورد اعضای هیئت علمی این دسته از دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی و آموزشی مصداق نخواهد داشت).
- در انتها یادآور می‌شود در صورت تصویب این طرح چنانچه دولت در سال جاری امکان تأمین اعتبار و پرداخت وجوه اضافی را نداشته باشد یا تمهیدی برای آن از طریق ارائه متمم یا اصلاحیه بودجه فراهم نکند، طبیعی است که ارقام مزبور جزو دیون دولت قرار می‌گیرد که بعداً در قوانین بودجه سال آینده باید پیش‌بینی و پرداخت شود.